

מראי מקומות- חולין פ"א

והדרה קו' תוס' לדוכתי'. וביאר דגם רש"י מודה דבלייל שמיני לאו בר הרצאה כלל, מלבד מה שאינו יכול להקריבו מחמת שהוא לילה, ומש"כ רש"י מקרא דביום צוותו, כוונתו לבאר טעמא דקרא. כלומר, מאחר דמיום השמיני והלאה הוי הבהמה ראוי למזבח, א"כ למה באמת אינו נחשב זמנו מליל שמיני. ובזה ביאר רש"י דכיון דבלא"ה אינו ראוי להקרבה בפועל בליל שמיני משום ביום צוותו, לכן קבע התורה דאינו נחשב בר הרצאה כלל עד יום שמיני.

(ד) **יום להרצאה- ע' בפתחי תשובה (יו"ד ט"ו,** (ב') שהביא מה שנח' הפוסקים לענין אם בעינן מעת לעת בענין הו' ימים, דהפרי מגדים ס"ל דבעינן ז' ימים מעת לעת, והנודע ביהודה ס"ל דלא בעינן מעת לעת. ויש לעי' לפי הפמ"ג מסוגיין, דמשמע דהכל תלוי ביום ולילה, ולא משמע דצריך מעת לעת, וכ' הפ"ת דאף הפמ"ג חזר בו.

(ה) **התראת ספק- ע' ברש"י דהק' על גירסא זו,** והוא ביאר דמה שאינו לוקה אינו משום התראת ספק, רק משום דכיון דהראשון שחט וזרק, הו"ל השני מחוסר זמן ופטור. ומבואר מדברי רש"י דהראשון צריך לזרוק בפועל, וע' בתוס' לעיל (פ' ד"ה דכמה). וע' ברעק"א דנקט דאפי' אם זרק הראשון לאחר שהשני שחט, מ"מ עובר השני, דנמצא דלמפרע הו"ל שחיטת הראשון שחיטה כשרה, וממילא עבר השני באותו ואת בנו. אלא דהסתפק היכא דהראשון שחט ולא זרק, והשני שחט, מהו הדין של הראשון, האם עליו לזרוק הדם או לא, האם מורין לו שלא יזרוק הדם כדי שלא יעבור הלאו, או דעשה דוחה אותו דמ"מ השתא איכא עליו עשה, רק אם יעשה עשה, יעבור עליו למפרע על הלאו,

והנחת בצ"ע [עור צ"ע אם יש לחלק בין אם הוי אותו כהן ששחט השני עומד לזרוק הדם או לא, דאולי בשני אנשים לא אמרי' דעדל"ת, ואולי תלוי בהנדה דחטא ע"מ שיזכה חבירו, וצ"ע בכל זה].

(ו) **הוא התראת ספק- ע' בבעל המאור (כז: בדפיו) שהביא מה שהק' המפרשים (וכן הק' רש"י), דהתראת ספק ל"ל, תיפוק לי' דהו"ל**

(א) **הנח למחוסר זמן, דהכתוב נתקו לעשה, מ"ט,** וכו'- פרש"י, דמשמע בתוך זמנו לא ירצה, אלא הניחו לאחר זמנו וירצה, וע"כ הלאו קודם לעשה, ולכן הוי ניתק לעשה. ותמה תוס', הא אי"ז דומה לנותר וגזלה, דהתם אחר שעבר העבירה בא העשה לתקן הלאו, אבל כי האי דהכא לא מצינו בלאוין הניתק לעשה. ולכן פ"י תוס' דהכתוב נתקו לעשה היינו דהכתוב נתקו מלאו דלא ירצה, ושוב לא הוי בכלל הלאו דלא ירצה, אלא הוי רק עשה, דהתורה נתקו לעשה, וכל היכא דאיכא למדריש דהלאו קאי אשאר פסולין, לא דרשינן לאוקמי' בלאו יתירי. וליישב פרש"י, כ' הלב ארי' לתרץ ע"פ מש"כ רש"י בתמורה, דכל היכא דיכול לנתק חלק מהלאו, כל הלאו חשיב לאו הניתק לעשה. וא"כ, הרי לאו זה דלא ירצה כולל הא דלא תקדישו וגם בל תשחטו, כמ"ש רש"י כאן. וא"כ, הרי לגבי הלאו דבל תקדישו שפיר י"ל דהי ניתק לעשה גמור, דהתורה אמרה לא ירצה להקדיש בתוך זמנו, ואם הקדישו, הניחו לאחר זמנו, ואז ירצה להיות קדוש לגופו. וכיון דהוי ניתק לעשה לענין בל תקדישו, שוב מיקרי ניתק אף לענין בל תשחטו.

(ב) **לילה לקדושה, יום להרצאה- ע' בתוס' בזבחים (יב. ד"ה לילה [ב]),** דמבואר דס"ל דמה דאמרי' דלילה לקדושה, היינו דאינו חלה הקדושה על הלילה, ולא רק דאסור להקדיש מקודם לכן. אולם ע' בתוס' בזבחים (קיד: ד"ה היתר) דכ' בפירוש דהיכא דקדם והקדישו קודם ליל ח', הרי ההקדש חלה, רק דעבר איסור במה שהקדישו קודם לזמן.

(ג) **יום להרצאה- הק' תוס',** הא זה כבר ידעי' מהא דכתי' ביום צוותו. ותי' דאי משום הא, ה"א דאם עלה לא ירד, ולכן כתי' יום להרצאה, לומר דלילה לאו בר הרצאה הוא כלל. אולם ע' בקהלות יעקב (זבחים ט'), דדייק מדברי רש"י בשבת (קלו), ומשמע דכן דייק בגלה"ש (שם) דס"ל דבעצם לא הוי מחוסר זמן בליל שמיני, ומה שאינו מרצה בליל שמיני הוא רק משום דכתי' ביום צוותו,

הרי עכ"פ מוציאו מאיסור אבר מן החי, משא"כ נוחר ומעקר, כל זמן שהוא מפרנסת, עדיין יש בה איסור אבר מן החי. ושור הנסקל תנא לאשמעינן דמשנגמר דינו אף שחיטה אינו מתירו בהנאה, ופרת חטאת ועגלה ערופה אינה משנה, וכ"ש אם הוי משנה ל"ק למה תנא, דודאי חידוש גדול אית בהו.

(ט) **פטור משום אותו ואת בנו - כ' רעק"א דמה** דנקט לשון זה, ולא כ' דפטור סתם, היינו להורות דמשום או"ב הוא פטור, אבל מ"מ איסורא עבד משום צער בעלי חיים, ומשום ליתא דבל תשחית.

(י) **אלא ששחט ראשון לע"ז - פרש"י, וחזר** ושחט את השני לשלחנו, וכו'. וע' בהגהות מהרש"ם שהביא מהאמרי אש דהק' דלפי שי' רש"י דלאחר פעם א' כבר נעשה מומר, א"כ לכאור' הו"ל שחיטה שני' שחיטת מומר, ואי"ז שחיטה בכלל, ולמה יהי' חייב לפי החכמים, הרי שחיטת מומר אינה שחיטה בכלל. וע' ברמב"ן לעיל (יד). דכ' להסתפק לענין שחיטת משומד לע"ז, אם הוי כשחיטת נכרי לטמוי במשא, או שמא אסורה באכילה בלחוד היא. וא"כ, אפי' אם שחיטתו אסור, מ"מ מטהר מידי נבלה, ושפיר הוי שחיטה לענין או"ב.

(יא) **אלא ששחט ראשון לע"ז - פרש"י, דדיינינן** ל' ברישא אהתראה דשני דאותו ואת בנו ומלקינן ל', והדר דיינינן אהתראה דשחיטה קמייטא לע"ז וקטלינן ל'. וע' במנחה שלימה דהעיר דמשמע מדברי רש"י דדוקא דנין על התראה שני' מעיקרא כדי להיות מקיימים ב' הדין עונש מלקות.

שחיטה שני' שחיטה שאינה ראוי' משום מחוסר זמן, וא"כ ודאי ס"ל לר"ש דאינו עובר על השני, משום דהוי שחיטה שאינה ראוי'. אולם כ' הבעה"מ דזה ל"ק, משום דגזה"כ הוא דשייך אותו ואת בנו אף לגבי קדשים, ומשמע דאפי' שניהם קדשים בפנים שייך או"ב, וא"כ ע"כ אפי' אם הוי מחוסר זמן, ודאי עובר איסור דאו"ב, דגזה"כ דהוי שחיטה לגבי או"ב, אפי' אם אמרי' דלגבי דברים אחרים לא הוי שחיטה. עוד כ' הבעה"מ דהתראת הספק דקאמר רבא בשחיטת שני היינו עם זריקת דמו של השני (וכמבואר מרש"י ג"כ לפי גירסא זו), ואע"ג דלא משתרי השני בזריקת דמו, שהרי מחוסר זמן הוא, מ"מ כיון דבקדשים בעלמא לא משתרי בשר עד דזריק דם, כל שחיטת קדשים אחת היא, דלא הוי שחיטה ראוי' עד דמזדריק הדם.

(ז) **ואזדא רבא לטעמי' - פרש"י, דאמר שחיטת** אותו ואת בנו התראת ספק הוא. וכ' הלב ארי' דע"כ כ' רש"י כן לפי הגירסא הראשונה שהביא, אף שכבר דחה זה. ולפירוש עצמו א"ש ג"כ בפשיטות, דאזדא רבא לטעמי' דשחיטת שני הוי אינה ראוי' משום מחוסר זמן.

(ח) **השוחט ונמצא טרפה, וכו' - ע' בראש יוסף** שהביא דכל ציור שהובא במתני' יש בה רבותא, דאי רק תנא שוחט ונמצאת טרפה, ה"א דרק בהא פליגי רבנן על ר"ש, משום דעכ"פ שחיטה הוה לטהר מידי נבלה, וא"כ הוי נמי שחיטה לענין או"ב, משא"כ בשוחט לע"ז, אף לר"ל דאמר דמתני' מיירי דראשון לע"ז והשני לשלחנו, אפ"ה ה"א דחכמים מודים דלא הוה שחיטה כלל, דלא מהני מידי, דהא מטמא תקרובת ע"ז אף באהל, ויש דעה שהוא מן התורה, וא"כ שחיטתו לא מהני כלל, ומ"מ סברי רבנן דהו"ל שחיטה לענין או"ב. וביאר דזהו מש"כ רש"י דהנוחר והמעקר אינן דומין להא דלעיל, לפי דהתם שחיטה מעליא איכא, ודבר אחר גרם ליפסול, ולא כ' רש"י לחלק בפשיטות, דלעיל עכ"פ מטהר מידי נבלה, ובנוחר ומעקר אינו מטהר מידי נבלה. אלא דהעיר קצת, דהא עכ"פ איכא חילוק אחר ביניהם, דבשוחט לשם ע"ז,